Η ίδρυση της Ενιαίας Δημοκρατικής Ένωσης Κέντρου (Ε.Δ.Ε.Κ.)

«Ως ριπή οπλοπολυβόλου ερρίφθη χθες η είδησις δημιουργίας τριών πολιτικών κομμάτων, καθ' ον χρόνον η ημερομηνία των εκλογών παραμένει ακόμη αόριστος.»

Μ' αυτά τα λόγια η εφημερίδα « Ο Φιλελεύθερος », στις 6 Φεβρουαρίου 1969, πληροφορούσε τον κυπριακό λαό για το θέμα της ίδρυσης τριών κομμάτων, ανάμεσα στα οποία συμπεριλαμβανόταν και η Ε.Δ.Ε.Κ.

Πιο συγκεκριμένα ο κ. Γλαύκος Κληρίδης και ο κ. Πολύκαρπος Γιωρκάτζης ανήγγειλαν ενώπιον των δημοσιογράφων την απόφασή τους όπως ιδρύσουν ενιαίο δημοκρατικό κόμμα της εθνικόφρονης συμπολίτευσης.

Αργότερα, ο κ. Βάσος Λυσσαρίδης ανήγγειλε ότι θα συμβάλει στη δημιουργία πολιτικής ζωής ιδρύοντας δημοκρατικό κόμμα, με τη συνεργασία επιστημονικών, αγροτικών και άλλων δημοκρατικών στοιχείων.

Την ίδια μέρα (5 Φεβρουαρίου 1969) ανακοινώθηκε από τον κ. Νίκο Σαμψών ότι θα εξαγγελθεί η ίδρυση «κόμματος αρχών» την επόμενη εβδομάδα.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος χαιρέτισε με δήλωσή του τις εξαγγελίες για ίδρυση των τριών κομμάτων ως εξής: «Η ύπαρξις και λειτουργία πολιτικών κομμάτων αποτελεί αναγκαίον στοιχείον υγιούς δημοκρατικού και πολιτικού βίου και δύναται να συμβάλει θετικώς εις την αντιμετώπισιν πολλών προβλημάτων του τόπου. Ως και πρότινος εδήλωσα, ευνοώ την δημιουργίαν ωργανωμένης πολιτικής ζωής. Δια τούτο και χαιρετίζω την αναληφθείσαν πρωτοβουλίαν διά την οργάνωσιν πολιτικών κομμάτων.»[4]

Ο εμπνευστής της ιδέας για ίδρυση της Ε.Δ.Ε.Κ. Δρ. Βάσος Λυσσαρίδης, τους πρώτους μήνες του 1969, μετά την εξαγγελία της

δημιουργίας του κόμματός του είχε αλλεπάλληλες συσκέψεις με πολλές προσωπικότητες, υποστηρικτές της ιδέας του, για συζήτηση των οργανωτικών θεμάτων και των προγραμματικών θέσεων του κόμματος. Ανάμεσά τους ξεχώριζαν οι κ. Τάκης Χατζηδημητρίου, οδοντίατρος, Πέτρος Στυλιανού, βουλευτής από το 1960, Ζήνων Κατσούρης, δικηγόρος, και Ευστάθιος Ευσταθίου, δικηγόρος. Παράλληλα «... εις τα Γαραφεία του κ. Λυσσαρίδη συνεχίσθησαν αι πολιτικαί συσκέψεις καθ' ομάδας επιστημόνων, αγροτών, και εργατών. Εξελέγησαν αντιπρόσωποι εξ εκάστης ομάδος οίτινες συνεχίζουν την οργανωτικήν δραστηριότητα του κόμματος. Μέχρι τούδε συνεστήθησαν οργανωτικαί επιτροπαί εις πέραν των 100 χωρίων. Ο κ. Βάσος Λυσσαρίδης εδέχθη επίσης εκπαιδευτικούς, ανθρώπους των Γραμμάτων και των Τεχνών, οι οποίοι διεδήλωσαν την αμέριστον υποστήριξίν των προς την υπ' αυτού αναληφθείσαν πρωτοβουλίαν διά την ίδρυσιν δημοκρατικού κόμματος του κέντρου...»[5].

Στο μεταξύ ο κ. Βάσος Λυσσαρίδης σε δημόσιες συγκεντρώσεις ξεκαθάρισε τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε το σχηματισμό πολιτικού κόμματος.

Ο κυριότερος από αυτούς αφορούσε το κυπριακό πρόβλημα και τις προσπάθειες που καταβάλλονταν εκείνη την περίοδο για λύση του. Όπως τόνιζε ο κ. Λυσσαρίδης ξένοι κύκλοι προσπαθούσαν να επιβάλουν λύση στα μέτρα των δικών τους συμφερόντων που να ενσωμάτωνε πολιτικά και στρατιωτικά την Κύπρο στο στρατιωτικοπολιτικό μηχανισμό του Ν.Α.Τ.Ο., εξασφαλίζοντας την αδιαμφισβήτητη κηδεμονία των ξένων στις εσωτερικές υποθέσεις του κυπριακού λαού. Για να το πετύχουν αυτό θα έπρεπε να εξουδετερώσουν τις κύριες δυνάμεις που αντιστέκονταν σ' αυτήν τη λύση και να προετοιμάσουν πολιτικά σχήματα που θα ευνοούσαν τη συνεργασία μαζί τους. Για τον κ. Λυσσαρίδη όλος ο πολιτικός κόσμος και κάθε γνήσιος πατριώτης είχε καθήκον να διαφυλάξει την Κύπρο από τέτοιους κινδύνους

και να προτάξει αντίσταση σε κάθε τι που θα μπορούσε να εξυπηρετήσει αντιλαϊκά σχέδια.

Άλλος σημαντικός λόγος που οδήγησε στην απόφαση για ίδρυση της Ε.Δ.Ε.Κ. ήταν η αποφυγή της πόλωσης στην πολιτική ζωή του τόπου. Από τη μια υπήρχε το Α.Κ.Ε.Λ., δραστηριοποιημένο από το 1926, με ισχυρά ερείσματα στην αγροτική και εργατική τάξη και από την άλλη το ιδρυθέν κόμμα της «εθνικόφρονος συμπολίτευσης»[6], των κ. Γλαύκου Κληρίδη και Πολύκαρπου Γιωρκάτζη, που φιλοδοξούσε να συσπειρώσει το χώρο της δεξιάς. Ανάμεσά τους η Ε.Δ.Ε.Κ. θα μπορούσε να γεφυρώσει τις αντιθέσεις προς όφελος ολόκληρου του λαού.

Η προώθηση και εφαρμογή των ιδεών του σοσιαλισμού και στην κυπριακή κοινωνία ήταν ανάμεσα στα αρχικά κίνητρα για ίδρυση της Ε.Δ.Ε.Κ.. Μπορεί βέβαια να υπήρχε το Α.Κ.Ε.Λ. μέχρι τότε, το οποίο προωθούσε παρόμοιους στόχους, όμως επικρατούσε κάποια σύγχυση ανάμεσα στις έννοιες σοσιαλισμός – κομμουνισμός. Οι κομμουνιστικές χώρες, έχοντας μονοκομματικά καθεστώτα, αυτοαποκαλούνταν σοσιαλιστικές. Γι' αυτό και ο κόσμος στεκόταν με κάποια καχυποψία απέναντι στην ιδεολογία του σοσιαλισμού. Έτσι η Ε.Δ.Ε.Κ. ευελπιστούσε ότι με την ίδρυσή της θα διασαφήνιζε τον κοινωνικό και δημοκρατικό χαρακτήρα του σοσιαλισμού, υλοποιώντας στην πράξη βασικές αρχές του.

Μια άλλη σημαντική εξέλιξη είχαμε στις 15 Φεβρουαρίου 1969 όταν ανακοινώθηκε η ίδρυση, από την Ε.Δ.Ε.Κ. οργάνωσης νεολαίας υπό την επωνυμία Ε.Δ.Ε.Ν. (Ενιαία Δημοκρατική Ένωση Νέων.) Μέχρι τις 20 Φεβρουαρίου 1969 ολοκληρώθηκε ο πρώτος κύκλος των οργανωτικών προετοιμασιών και άρχισαν συσκέψεις στελεχών και συζητήσεις των προγραμματικών αρχών του κόμματος. Σε πολλά χωριά άρχισαν να λειτουργούν κομματικοί πυρήνες και να γίνεται επίσημη εγγραφή μελών, που ενισχύεται περαιτέρω με την υποστήριξη της Ε.Δ.Ε.Κ. από τη Συντεχνία της Δ.Ε.Ο.Κ.[4], της οποίας ηγείται ο βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού.

Οι προγραμματικές αρχές της Ε.Δ.Ε.Κ.

Σε διάσκεψη τύπου που δόθηκε στο ξενοδοχείο «Λήδρα Πάλας», στις 25 Φεβρουαρίου 1969, ο Δρ. Βάσος Λυσσαρίδης που εμφανίστηκε ενώπιον των δημοσιογράφων χωρίς οποιονδήποτε από τους συνεργάτες του, παρουσίασε τις προγραμματικές αρχές του Κόμματός του. Το πλήρες κείμενο της Προγραμματικής Διακήρυξης της Ε.Δ.Ε.Κ. παρατίθεται στο **«Επίμετρο»** αυτής της μελέτης. Σύμφωνα με το συντάκτη της εφημερίδας « Ο Φιλελεύθερος », της 26ης Φεβρουαρίου 1969, ο κ. Βάσος Λυσσαρίδης υποστήριξε συνοπτικά τα ακόλουθα :

« 1. Διακομματικήν πολιτικήν επί του Κυπριακού. Υπό τας σημερινάς συνθήκας υποστηρίζεται η εφικτή λύσις ως την διεκήρυξεν ο Πρόεδρος Μακάριος.

2. Φιλία με όλους τους λαούς και συμμαχία με τας δυνάμεις, που αγωνίζονται διά πλήρη εθνικήν ελευθερίαν. Αδέσμευτος εξωτερική πολιτική της θετικής ουδετερότητας.

3. Η αγροτική εκκλησιαστική περιουσία, τα χαμηλά δάση και η χαλίτικη γη ν' αποδοθούν εις τους καλλιεργητάς. Ενίσχυσις του Συνεργατικού Κινήματος.

4. Αι χώραι που εισάγουν προϊόντα των εις Κύπρον ν' απορροφούν συγκεκριμένον ποσοστόν κυπριακών προϊόντων.

5. Συμμετοχή των εργατικών παραγωγικών τάξεων εις την κατοχήν των μέσων παραγωγής.

6. Εφαρμογή γενικού κρατικού σχεδίου παροχής ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως.

7. Δωρεάν παιδεία. Οργάνωσις υποτροφιών και προσαρμογή της παιδείας ώστε να γίνη κτήμα του λαού.

8. Εθνικοποίησις των ξένων μεταλλείων.

9. Ουσιαστικός κρατικός έλεγχος Τραπεζών.

10. Δημιουργία λαϊκής στέγης.»

Στους μήνες που ακολούθησαν, μετά την Προγραμματική Διακήρυξη του Φεβρουαρίου του 1969 και μέχρι την Άνοιξη του 1970, ο αρχηγός του κόμματος, συνοδευόμενος από στενούς συνεργάτες του ανέπτυσσε τις βασικές αρχές της Ε.Δ.Ε.Κ. στον Κυπριακό λαό, περιοδεύοντας απ' άκρη σ' άκρη σ' όλο το νησί.

Η προσπάθεια αυτή δεν ήταν εύκολη, αν αναλογιστεί κανείς το κλίμα τρομοκρατίας που επικρατούσε την περίοδο εκείνη. Οι παράνομες οργανώσεις «Εθνικόν Μέτωπον» και «Ιερός Λόχος» με κυκλοφορία φυλλαδίων, κλοπές εκρηκτικών υλών, πυροβολισμούς και εκρήξεις βομβών εναντίον προσώπων, σωματείων και οργανώσεων που στήριζαν τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και την πολιτική που ακολουθούσε, προσπαθούσαν να δημιουργήσουν κλίμα αναρχίας, ανασφάλειας και ανωμαλίας για εκφοβισμό του λαού και της πολιτικής ηγεσίας ώστε να υποχρεώσουν τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο να παραιτηθεί από το αξίωμα του Προέδρου ή να διαφοροποιήσει την πολιτική του εφικτού που ακολουθούσε για το εθνικό πρόβλημα της Κύπρου. Οι δυσκολίες της Ε.Δ.Ε.Κ. για προώθηση των θέσεών της επαυξάνονταν ακόμη περισσότερο καθώς η δικτατορική, τότε, κυβέρνηση της Ελλάδας διαφωνούσε συχνά με την πολιτική Μακαρίου επί του Κυπριακού, ενώ η Ε.Δ.Ε.Κ. συμφωνούσε σε γενικές γραμμές με το Μακάριο. Ενδεικτικά για την κατάσταση που επικρατούσε εκείνη την εποχή επισημαίνουμε:

α) τη δολοφονική απόπειρα που έγινε στις 8 Μαρτίου 1970 κατά του Μακαρίου, στην οποία τραυματίστηκε σοβαρά ο πιλότος του ελικοπτέρου του Ζαχαρίας Παπαδογιάννης και **β)** τη δολοφονία του πρώην Υπουργού Εσωτερικών και Αμύνης Πολύκαρπου Γιωρκάτζη στις 15 Μαρτίου 1970.

Παρ' όλες τις αντικειμενικές δυσκολίες που συναντούσαν τα στελέχη της Ε.Δ.Ε.Κ., συνέχισαν την ενημέρωση του Κυπριακού λαού για τις θέσεις του κόμματος μέχρι την Άνοιξη του 1970, οπότε αποφασίστηκε η πραγματοποίηση του Ιδρυτικού Παγκυπρίου Συνεδρίου της Ε.Δ.Ε.Κ.

Το Ιδρυτικό Παγκύπριο Συνέδριο της Ε.Δ.Ε.Κ.

Με ανακοίνωσή της προς τον τύπο της εποχής η Ε.Δ.Ε.Κ. στις 8 Απριλίου 1970 πληροφορούσε τον Κυπριακό λαό ότι το Ιδρυτικό Παγκύπριο Συνέδριό της θα πραγματοποιείτο στις 3 Μαΐου 1970. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται:

«Αι σημεριναί συνθήκαι του τόπου επιβάλλουν συσπείρωσιν οργάνωσιν και μαχητικήν κινητοποίησιν των δημοκρατικών δυνάμεων του τόπου. Η Ε.Δ.Ε.Κ., ως ο κύριος παράγων λαϊκής ενότητας επί του εθνικού θέματος και ανένδοτου αγώνος διά κοινωνικήν αναδιάρθρωσιν και δικαιοσύνην, καλείται να διαδραματίσει πρωταγωνιστικόν ρόλον εις την πολιτικήν ζωήν του τόπου μας.

Είναι πίστις του δημοκρατικού Κυπριακού λαού ότι η ομαλή κοινοβουλευτική ανέλιξις, μακράν οιασδήποτε εκτροπής, είναι δυνατόν να αποτρέψει τους τεραστίους κινδύνους οι οποίοι επικρέμονται επί του κυπριακού λαού.

Η Ε.Δ.Ε.Κ. ετέθη επί κεφαλής του λαού δι' άμυναν κατά των αντιλαϊκών, αντεθνικών σχεδίων, διά γνησίαν δημοκρατίαν, δι' ομαλότητα, δια λαϊκήν κυριαρχίαν, δι' εξίσωσιν ευκαιριών και δικαίαν κατανομήν του εθνικού εισοδήματος.

Αι δημοκρατικαί δυνάμεις είναι αποφασισμέναι να επιτύχουν γνησίαν δημοκρατίαν.

Το συνέδριον της Ε.Δ.Ε.Κ. θα αποτελέσει σταθμόν εις την Κυπριακήν Ιστορίαν και φραγμόν διά τους ξένους συνωμότας και την ολιγαρχίαν.

Όλαι αι δημοκρατικαί δυνάμεις καλούνται εις συναγερμόν.

Η 3η Μαΐου αποτελεί μίαν σημαντικήν ημερομηνίαν διά το δημοκρατικόν κίνημα και δια την Κύπρον»[7].

Θα ακολουθήσει μια νέα περιοδεία ανά το Παγκύπριο του αρχηγού και των στελεχών της Ε.Δ.Ε.Κ., για επαφές με μέλη του κόμματος επί

οργανωτικών θεμάτων και για καλύτερη αντιπροσώπευσή τους στο Παγκύπριο Συνέδριο.

Αυτό θα πραγματοποιηθεί την Κυριακή 3 Μαΐου 1970 στη Λευκωσία, στο κινηματοθέατρο «Παλλάς». Η εφημερίδα «Τα Νέα» στις 5 Μαΐου 1970 γράφει για το γεγονός: «Πρωτοφανή επιτυχίαν τόσον από απόψεως όγκου όσον και ενθουσιασμού, εσημείωσε το συγκροτηθέν προχθές Κυριακή Παγκύπριον Ιδρυτικόν Συνέδριον της Ε.Δ.Ε.Κ. Ο παλμός των συνέδρων, ο δημιουργικός ενθουσιασμός και το δημοκρατικόν πάθος εδημιούργησαν ατμόσφαιραν εξάρσεως. Εις το συνέδριον αντεπροσωπεύοντο όλαι αι περιοχαί της νήσου, αλλά και όλα τα στρώματα του Δημοκρατικού Λαού: οι επιστήμονες (ιατροί, δικηγόροι κ.ά.) συναδελφώθηκαν με τους αγρότας και τους εργάτας, ενώ η παρουσία των καλλιτεχνών, των υπαλλήλων, των βιοτεχνών και των καταστηματαρχών απέδειξεν ακριβώς την ευρύτητα της δημοκρατικής στέγης της Ε.Δ.Ε.Κ.»

Τις εργασίες του Συνεδρίου εκήρυξεν ο κ. Τάκης Χατζηδημητρίου ο οποίος εισηγήθηκε και το Προεδρείο. Ως Πρόεδρος του Συνεδρίου εξελέγη ο κ. Γώγος Κακογιάννης, δικηγόρος, μέλος της προσωρινής Επιτροπής Λεμεσού και μέλη ο αιδεσιμότατος Παπαχαράλαμπος από το Τσέρι, Πέτρος Στυλιανού, Χριστόφορος Χριστοφίδης, Τάκης Χατζηδημητρίου και Ανδρέας Χριστοφίδης.

Στη συνέχεια, μέσα σ' ενθουσιώδεις και θερμές εκδηλώσεις, το λόγο πήρε ο αρχηγός της Ε.Δ.Ε.Κ. βουλευτής Δρ. Βάσος Λυσσαρίδης, ο οποίος με ομιλία του που κράτησε πάνω από 2 1/2 ώρες ανέλυσε εκτενώς τη διεθνή κατάσταση, τόσο από πολιτικής όσο και κοινωνικοοικονομικής απόψεως σε συσχετισμό με τις εξελίξεις στο κυπριακό. Με ξεκάθαρο τρόπο τοποθέτησε πάνω σε σαφή ιδεολογική βάση την Ε.Δ.Ε.Κ. και το Δημοκρατικό κίνημα γενικότερα, τονίζοντας ιδιαίτερα: «1) Την υποστήριξη προς όλα τα απελευθερωτικά κινήματα.

2) Την καταδίκη του αποικισμού και μεταποικισμού, ως και της εκμεταλλεύσεως των λαών και της εθνικής, οικονομικής ή άλλης καταπιέσεώς των.

3) Την καταδίκη των ρατσιστικών καθεστώτων και τάσεων.

4) Την υποστήριξιν προς το κίνημα των Αδεσμεύτων»[8].

Ακολούθως ο Δρ. Λυσσαρίδης ανέλυσε τις θέσεις της Ε.Δ.Ε.Κ. επί του Εθνικοπολιτικού θέματος αποκαλύπτοντας ξανά τα συνωμοτικά σχέδια σε βάρος της Κύπρου

Προχώρησε στην ανάπτυξη του επαναστατικού και σοσιαλιστικού προγράμματος της Ε.Δ.Ε.Κ. στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα.

Καταλήγοντας ετόνισε: «Εξεκινήσαμεν διά την δημιουργίαν ενός καλύτερου κόσμου. Γνωρίζομεν ότι μας αναμένουν αγώνες, θυσίαι, δυσκολίαι και κίνδυνοι. Οι αγώνες δεν κερδίζονται με την αδιαφορίαν ή το άτολμον ενδιαφέρον. Αι ευθύναι μας είναι τεράστιαι. Από ημάς ο λαός απαιτεί καθοδήγησιν και πρωτοπορίαν αγώνων και θυσιών. Δεν έχομεν δικαίωμα να προδώσωμεν τας προσδοκίας του λαού. Η τύχη και ο αγών της δημοκρατίας ευρίσκονται εις καλά χέρια. Τα ιδικά σας τίμια λαϊκά χέρια»[9].

Αμέσως μετά πήρε το λόγο ο βουλευτής κ. Πέτρος Στυλιανού, ο οποίος ανέλυσε το οργανωτικό πρόγραμμα του κόμματος.

Τον ακολούθησε στο βήμα ο κ. Ανδρέας Χριστοδουλίδης ο οποίος διάβασε τους εσωτερικούς κανονισμούς βάσει των οποίων θα λειτουργούσε το κόμμα μέχρι του επομένου Συνεδρίου οπότε και θα ψηφιζόταν το πλήρες καταστατικό του κόμματος.

Στη συνέχεια εκπρόσωποι των διαφόρων επαρχιών απηύθυναν χαιρετισμό προς το Συνέδριο. Για την επαρχία Λάρνακας μίλησε ο κ. Χριστόφορος Χριστοφίδης, για τη Λεμεσό ο κ. Πατρίκιος Παύλου, για την Πάφο κ. Σταύρος Καντής, για την Αμμόχωστο ο κ. Ιωακείμ Καλλής και για την Κερύνεια ο κ. Πέτρος Φρακάλας. Χαιρετισμούς απηύθυναν επίσης εκ μέρους της Ενιαίας Δημοκρατικής Ένωσης Νέων (Ε.Δ.Ε.Ν.) ο κ. Ζήνων

Κατσούρης και εκ μέρους της φοιτητικής Νεολαίας ο κ. Ανδρέας Χριστοδουλίδης.

Μετά το πέρας των ομιλιών διεξήχθη συζήτηση για διάφορα προγραμματικά και οργανωτικά θέματα.

Ακολούθως ο κ. Χριστόφορος Χριστοφίδης εισηγήθηκε όπως αρχηγός του κόμματος εκλεγεί ο Βουλευτής Δρ Βάσος Λυσσαρίδης. Οι Σύνεδροι, όρθιοι με ενθουσιώδεις εκδηλώσεις εξέφρασαν τη συγκατάθεσή τους και την έγκριση της πρότασης.

Έπειτα εξελέγησαν τα μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου που ανέρχονταν σε εκατόν πενήντα (150), απ' όλες τις επαρχίες, και τα μέλη του Πολιτικού Γραφείου που αποτελείτο από τριαντατέσσερις (34). Τα ονόματα του Κεντρικού Συμβουλίου και του Πολιτικού Γραφείου σημειώνονται στο Επίμετρο αυτής της μελέτης. Από το Πολιτικό Γραφείο, που θα συνερχόταν αργότερα θα εκλεγόταν η Κεντρική Γραμματεία του κόμματος.

Τις εργασίες του Συνεδρίου έκλεισε ο Πρόεδρος κ. Γώγος Κακογιάννης εν μέσω ενθουσιωδών εκδηλώσεων των παρευρεθέντων στελεχών που είχαν προσέλθει και από τα πιο απομακρυσμένα σημεία της Κύπρου.

Η πρώτη εκλογική παρουσία της Ε.Δ.Ε.Κ.

Στις 21 Απριλίου 1970 το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας αποφάσισε όπως διεξαχθούν εκλογές την 5η Ιουλίου 1970 προς ανάδειξη των μελών της νέας Βουλής των Αντιπροσώπων.

Το πλειοψηφικό ήταν το σύστημα με το οποίο έγιναν οι εκλογές και η κατανομή των εδρών. Η Ε.Δ.Ε.Κ. και το Α.Κ.Ε.Λ. είχαν υποστηρίξει το σύστημα της αναλογικής για διεξαγωγή των εκλογών. Όμως η άποψή τους δεν έγινε αποδεκτή.

Στις εκλογές διεκδίκησαν έδρες πέντε κόμματα και αρκετοί ανεξάρτητοι υποψήφιοι. Οι 35 βουλευτικές έδρες κατανεμήθηκαν ως εξής:

Ε.Δ.Ε.Κ. : 6,63%, έδρες 2

Α.Κ.Ε.Λ. : 34,85%, έδρες 9

Ενιαίον κόμμα : 20%, έδρες 15

Προοδευτική παράταξις : 11,90%, έδρες 7

Ανεξάρτητοι : 19,79%, έδρες 2

Δ.Ε.Κ.[8] : 6,79%, έδρες 0

Τις έδρες της Ε.Δ.Ε.Κ. πήραν ο Δρ. Βάσος Λυσσαρίδης, ο οποίος εξελέγη στη Λευκωσία και ο Χριστόφορος Χριστοφίδης στη Λάρνακα.

Επίλογος

Η Ενιαία Δημοκρατική Ένωση Κέντρου ιδρύθηκε το 1969 από το Δρα Βάσο Λυσσαρίδη και από στενούς συνεργάτες του. Προέκυψε ως μια αναγκαιότητα της εποχής εκείνης για δημιουργία οργανωμένης πολιτικής ζωής, καθώς η νεοσύστατη Κυπριακή Δημοκρατία έκλεινε ήδη δέκα χρόνια κρατικής οντότητας.

Η πλατφόρμα του κόμματος ήταν σοσιαλιστική ευθύς εξαρχής, φιλοδοξώντας να συμπεριλάβει, μαζί με το παραδοσιακό κέντρο, τις παρυφές της Δεξιάς και τις παρυφές της Αριστεράς. Γι' αυτό και αργότερα μετονομάστηκε σε Σοσιαλιστικό Κόμμα Ε.Δ.Ε.Κ., με απόφαση Συνεδρίου του Κόμματος.

Επηρεασμένος από την ελληνική πραγματικότητα και από τις σχέσεις που είχε με το Γεώργιο Παπανδρέου, ο ιδρυτής της Ε.Δ.Ε.Κ., όπως ο ίδιος ομολογεί στο βιβλίο της Σούλας Ζαβού «Τα πολιτικά κόμματα της Κύπρου στον 20^{o} αιώνα», σελ. 254, θεώρησε ότι αυτή η αρχική ονομασία του κόμματος, χωρίς να εγκαταλείπεται ο σοσιαλιστικός χαρακτήρας του κινήματος, έδινε την ευρύτερη εικόνα που ίσως ο λαός να καταλάβαινε πιο εύκολα, γιατί τότε την έννοια «σοσιαλισμός» καλά καλά δεν την ήξερε. Νόμιζε ότι σοσιαλισμός σήμαινε κομμουνισμός γιατί οι κομμουνιστικές χώρες αυτοαποκαλούνταν σοσιαλιστικές και επομένως υπήρχε ο κίνδυνος της παρεξήγησης, καθώς σ' αυτές τις χώρες το σύστημα διακυβέρνησης δεν επέτρεπε τη λειτουργία του πολυκομματισμού.

Η Ε.Δ.Ε.Κ. ήταν και είναι προσηλωμένη στην κοινοβουλευτική, πολυκομματική δημοκρατία. Στο Κόμμα δικαιούται να ενταχθεί οποιοσδήποτε Κύπριος πολίτης, ανεξάρτητα από θρησκεία ή εθνική καταγωγή, ο οποίος αποδέχεται τη σοσιαλιστική ιδεολογία και το πολιτικό πρόγραμμα του Κόμματος.

Προσηλωμένη στις δημοκρατικές αρχές, υποστηρίζει ανέκαθεν τη συμμετοχή ολόκληρου του λαού στη διαμόρφωση της πολιτικής ζωής, την ελευθερία λόγου και έκφρασης, την ανταλλαγή ιδεών, την ισότητα δικαιωμάτων – ανεξάρτητα από θρησκεία, φύλο και εθνική καταγωγή – το σεβασμό της προσωπικότητας και αξιοπρέπειας του ατόμου, ως μέλους της κοινωνίας.

Ως προς τις διεθνείς σχέσεις, όπως προκύπτει από τις προγραμματικές διακηρύξεις αλλά και τη μετέπειτα πορεία του Κόμματος, η Ε.Δ.Ε.Κ. αποδέχεται και υποστηρίζει τις αρχές της μη επέμβασης στις εσωτερικές υποθέσεις οποιασδήποτε χώρας και της ειρηνικής επίλυσης των διεθνών προβλημάτων. Ακόμα το δικαίωμα των λαών να αποφασίζουν ελεύθερα το πολιτικοοικονομικό τους σύστημα, όπως και το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης, θεωρούνται για την Ε.Δ.Ε.Κ. εκ των ων ουκ άνευ για την επικράτηση της διεθνούς τάξης και ειρήνης.

Η Ε.Δ.Ε.Κ. γεννήθηκε, ανδρώθηκε και ωρίμασε μέσα σε αρκετά δύσκολες συνθήκες για την ίδια και για την Κύπρο. Παρ' όλες τις αντιξοότητες, κατάφερε να ξεπεράσει τις κατά καιρούς δυσκολίες και με συνέπεια και αγωνιστικότητα στάθηκε φρουρός των εθνικών και των λαϊκών δικαίων. Έτσι καταξιώθηκε στη συνείδηση του λαού ως μια γνήσια δημοκρατική και πατριωτική δύναμη.

Έκτοτε, πιστή στις αρχές και τις διακηρύξεις της, παραμένει μια σημαντική πολιτική δύναμη της Κύπρου, παρούσα και πρωτοπόρος σ' όλους τους αγώνες του Κυπριακού ελληνισμού για φυσική και εθνική του επιβίωση.

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ
ΤΟΥ Κ. ΣΠΥΡΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ